

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ANTIPOLEN

Toneelspel in één bedrijf

door

Tirso Lo

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1993

Nr. 2090

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:
I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk depot D/1993/220/44
ISBN 90-385-0249-4

cop. 1993 Toneelfonds J. Janssens/Tirso Lo

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Personages:

Roza: 50 jaar

Marynka: 25 jaar.

(Beide vrouwen spelen in zwarte kleren. Marynka in een kort sexy kleedje. Roza in oude vodden. De kleren die ze van Marynka krijgt zijn fleurig, zonnig, in scherp contrast met het decor.

Dekor:

Een kamer in een krot. Grijs, vuile muren. Er liggen twee oude matrassen op de grond. Tussen de matrassen een berg kartonnen dozen met rommel.
In het midden van de scène liggen er twee loden pijpen van de waterleiding
Er is een deur in de achterwand.
Er staat een tafel en een stoel. Er ligt een hoopje aardappelen op de grond. Er hangt een foto van Paus Johannes Paulus II aan de wand.

(Roza loopt nerveus rond.)

R: Dat ze nu maar snel komt. Ik wacht al twee jaar!

(Marynka komt binnen met een goudvis in een bokaal.)

R: Oh, ben jij het!

M: Wie had je anders verwacht, Roza?

R: Oh, ik-

M: Ja, ik weet het, ik weet het! Ik weet wat je wil zeggen. Ik moet wegblijven uit die winkelstraten, niet? Omdat het niet goed voor me is. Ik weet het maar ik kan het niet laten. Eén winkelraam en...ach.

Telkens ik gedaan heb met werken, zeg ik tegen mezelf: "Vanavond recht naar huis. De kortste weg!"

En telkens laat ik me weer verleiden door één of ander winkelraam. Ik beken! Ik ben verslaafd aan winkelramen. Maar zo erg is dat toch niet. Kijken kost niets. En er zijn zoveel prachtige dingen te zien.

Dallas, is het hier!

R: Alles behalve Dallas, ja. Maar je bent nog maar drie maanden hier. Je zult het nog wel ondervinden, Marynka Navogrodska.

M: Maar wat een verschil met ginder, hé? Mensen, mensen wat een verschil. Een leeg winkelrek is een uitzondering. En je hoeft geen uren aan te schuiven. Er is genoeg. Er is teveel! Ze hebben richtingwijzers in de winkels moeten plaatsen. Anders loopt men verloren tussen de producten. Links het vlees. Rechts de groenten. Winkelrekken, kilometers lang! Een paradijs op aarde.

R: Als je geld hebt, ja.

M: Daar ga ik mee akkoord. Je hebt gelijk. Duur, duur, alles is hier verschrikkelijk duur. Maar daar dacht ik niet aan toen ik daarnet de supermarkt binnenging. Ja, Roza, de supermarkt. Ik kon het niet laten. Ik leek wel gek. Ik zag al die vrouwen met hun volle karretjes naar buiten komen. Ik dacht: dat gevoel wil ook wel eens meemaken. Een bomvol karretje. Ik nam dus zo'n ijzeren ding en reed naar binnen. Ik graaide naar links en rechts. Ik keek naar geen richtingwijzers. Feest, feest, feest. Ik gooide alles in mijn kar tot er niets meer bijkon. Het was fantastisch!

Toen ik de kassa in zicht kreeg was het feest voorbij. Ik werd wakker uit m'n droom. Teleurgesteld duwde ik het karretje weg en zag hoe het een rek met wijnflessen ramde.

R: Oh, mijn god!

M: Ja, zeg dat wel. Het leek alsof het rek bloedde. De rode wijn stroomde over de vloer.

R: Hebben ze je gepakt? Heb je moeten betalen?

M: Nee, ik heb hen gezegd dat het de schuld was van twee Marokkaanse jongens.

R: En?

M: Natuurlijk geloofden ze dat. Zoiets geloven ze maar al te graag. En daar stond ik dan met lege handen. Niet in staat zo'n bomvol karretje te kopen. Ik had wel kunnen huilen. En om mezelf wat te troosten heb ik deze goudvis gekocht.

R: Een goudvis?!

M: Een koopje.

R: Maar, een goudvis? Wat kun je daar nu mee doen?

M: Een huisdier om mijn eenzame uren me door te brengen.

R: Oh, en sinds wanneer ben jij dan eenzaam? Je bent hier haast nooit.

M: Tja, ik voel me hier ook zo eenzaam. En jij praat toch ook tegen de paus als je-

R: Die kun je niet vergelijken met een goudvis, hé?!

En ik praat niet tegen de paus, ik bid! Ik bid voor jou opdat god je verstand zou moge geven. Gezond verstand.

Marynka Navogrodska, er is hier geen plaats voor een goudvis in een bokaal.

M: Geen plaats?

R: Je kunt hier amper nog bewegen.

M: Wel, ik woon hier. Ik kan hier doen en laten wat ik wil.

(Zet de bokaal op de tafel.) Voilà!

R: Maar ik heb die tafel nodig. Waar moet ik anders naaien of aardappelen schillen.

M: Toch plaats genoeg?

R: Kom dat ik die onzin weggiet.

M: Afblijven, Roza!

R: Maar ik word nerveus van dat gezwem.

M: En jij maakt hem nerveus met je gekrijs.

R: Oh, ik begrijp best waar jij mee bezig bent. Toen ik je voor het eerst zag wist ik dat ik problemen met je ging hebben. En of ik gelijk had? Al drie maanden doe je niets anders dan me pesten. Er gaat geen dag voorbij of ik erger me wel aan iets. Je brengt bergen rommel naar binnen. Je stapelt dozen op. Het lijkt wel of je me hier levend wil begraven.

Oh, maar zo gemakkelijk zal dat niet gaan.

M: Je zou ook weg kunnen gaan natuurlijk.

R: Ja, dat is de bedoeling, hé? Me zolang kwellen tot ik hier weg zou gaan. Daar heb je meer dan één goudvis voor nodig.

M: (Stil voor zich uit.) Wel, er zijn nog andere manieren.

R: En ik zie het al gebeuren. Net als met die plant. Morgen ligt dat beest dood in zijn bokaal.

M: Nee, nee. Ik zal wel voor hem zorgen. Wat eet zo'n vis eigenlijk?

R: (Kwaad) Spinnen.

M: Spinnen?!

R: Van die dikke. En levend!

M: Levend?!

R: Begin al maar te vangen.

M: Nee, nee. Je zult wel ergens visseneten kunnen kopen.

R: Kopen, kopen. Oh, Marynka Navogrodska, je doet net alsof je geld kakt.

M: Was dat maar waar. Ik zou de hele dag bij jou op toilet komen zitten.

R: Blijf maar weg uit mijn toiletten. Je zou beter wat sparen.

M: Sparen? Sparen, waar is dat goed voor?

R: Voor je toekomst.

M: Het heden, Roza! Wat telt is het heden. Omdat het verleden zo slecht is geweest. Als ik aan het verleden terugdenk dan lijkt het alsof ik niet heb geleefd. Ik heb geen enkele interessante herinnering. Geen enkele vrolijke gedachte komt bij me op. Al wat ik dan zie is een grauw grijs. Dat is alles.

En nu wil ik die verloren tijd inhjlen. Ik ben niet meer tegen te houden.

Ik heb mezelf te lang verwaarloosd. En zoals je weet in Polen gaat een vrouw er te vlug 50 jaar oud lijken.

Nu ik de kans krijg wil ik mezelf verwennen. Dat zou jij ook wel eens mogen doen, vind ik.

- R: Mezelf verwennen?! Kind, daar heb ik geen tijd voor. Ik werk. En als ik niet werk dan slaap ik. Slapen is de enige luxe die ik me kan veroorloven.
- M: Ik zal eerlijk zijn, Roza, jij lijkt op een aardappel.
- R: Echt?! Ik dacht altijd dat ik eerder op een wortel leek. Wel, wel, wel, wie had dat gedacht. Bedankt voor het compliment.
- M: Akkoord, je bent een 'madam pipi' maar moet je daar nu zo mee te koop lopen. Waarom maak je je niet mooi?
- R: Waarom zou ik?
- M: Omdat je een vrouw bent...ondanks...
Waar is die elegantie? De strakke borsten. De wiegende heupen?
- R: Helà! Ik ben een fatsoenlijke vrouw. Ik heb geen strakke borsten en geen wiegende heupen nodig.
- M: Nee,nee. Ik weet wat er achter die schil schuilt?
- R: Toch een wortel?
- M: Jij droomt luidop.
- R: Ik?! Dat kan niet. Ik droom nooit. Ja, soms droom ik wel eens van jou. Maar die tellen niet mee. Dat zijn nachtmerries!
- M: Ik heb het hier over passionele dromen. Luidop!
- R: Maak dat een ander wijs.
- M: Ik kan er niet van slapen.
- R: Ohja? En wat zeg ik dan?
- M: Het is nogal gênant. Eerst woelen, dan begin je te hijgen en dan te kreunen. Zo. (Kreunt.)
Oh, oh, oh, Marek.
- R: (Verontwaardigt) Oh!
- M: Ongeveer ja, maar dan vuriger.
- R: Oh!
- M: Ja dat lijkt er al wat meer op.
- R: Dat is gelogen.
- M: Liegen de wallen onder mijn ogen. Ik zweer het je. Door je gekreun slaap ik maar drie uurtjes.
- R: Zoiets doe ik niet.
- M: Wie is die Marek eigenlijk?
- R: Gaat je niets aan!

- M: Ik zou hem wel eens willen ontmoeten. Ik ken hem eigenlijk al.
- R: Hou er maar over op. Hij is een jeugdvriend. Meer niet.
- M: Een jeugdvriend. Die moet een ferme indruk gelaten hebben als je daar nu nog elke nacht van droomt. Heb jij in die tussentijd geen andere mannen leren kennen?
- R: Hou er over op!
- M: Nee, dus. Wel, dat is allemaal je eigen schuld. Als je je wat zou verzorgen zou je er meteen 20 jaar jonger uitzien. Laat mij eens iets proberen. Ga even zitten.
- R: Wat ben je van plan?
- M: Ga zitten? Wat zou je ervan vinden als ik je helemaal gratis een behandeling geef?
- R: Welke behandeling? (Marynka duwt Roza op de stoel.)
- M: Ik maak je mooi van kop tot teen.
- R: Maar dat is niet nodig.
- M: Dat is wel nodig. Dat weet jij best.
- R: Gratis, hé?
- M: Als je tevreden bent met het resultaat mag ik toch wel een kleinigheid van je terug vragen, nee?
- R: Oh, een kleinigheid. En wat bedoel jij met een kleinigheid? Denk maar niet dat ik voor je vis ga zorgen!
- M: Ach, nee. Ik leg het je straks wel uit. Even mijn spulletjes nemen. (Ze struikelt over de buizen.)
Godver...ik ga mijn benen nog eens breken over deze buizen. Hoe is dat nu mogelijk. Welke idioot legt er nu buizen in het midden van een kamer.
- R: Oh, typisch belgisch. Ik heb al veel erger dingen gezien hier in Brussel. Ik weet een huis staan dat een toilet heeft als een balkonnetje. Gewoon tegen de gevel aan gemetst. En de riolering slingert als een slang rondom dat huis.
- M: Maar dit kan hier zo niet langer blijven duren. Ik zou een klacht moeten indienen.
- R: Een klacht!?
- M: Ja, die huisbaas laat zijn gezicht alleen maar zien als de huur moet betaald worden. Voor de rest kan het hem niet schelen in welke omstandigheden wij hier moeten leven.

Hij zou het niet eens merken als we hier doodvriesden.

Ja, zulke dingen gebeuren.

Heb je het nog niet gehoord over Kristof en de anderen?

Die woonden met z'n vieren in een kamer als de onze. Zoiets zou ik nooit kunnen. Twee is al te veel. Stel je voor dat er hier nog iemand zou bijkomen. Ik zou gek worden.

En weet je hoeveel die betaalden voor een matras? 4000 fr. 4000, dat is toch schandalig.

Maar ze hadden geluk. Hoewel geluk?! Er was een verwarmingsapparaat in die kamer. Zo'n oud versleten ding dat in geen jaren meer gereinigd was. Het werkte op gas.

Om de koude tocht buiten te houden hadden ze alle kieren dichtgeplakt. Zo zaten ze lekker warm.

Wel, onlangs hebben ze hun lijken gevonden. Het leek alsof ze vredig lagen te slapen.

De huisbaas liet de lijken weghalen en nu wonen er weer andere Polen in die kamer. Alsof er niets gebeurd is. Dat verwarmingsapparaat hangt er nog steeds.

Als die huisjesmelkers hun geld maar hebben.

R: Je hebt gelijk. Dien maar een klacht in.

M: Ik zal me maar inhouden. Zoals elke brave Pool. Hij zou me toch op straat zetten.

R: Ja, dat is zo. Zeg...euh...als je niet tevreden bent met deze kamer waarom zoek je dan geen andere?

M: Dat kost veel te veel moeite. En het ene krot wisselen voor een ander is ook geen verbetering, hé.

R: Maar je kan toch beginnen zoeken. Je weet nooit welke interessante aanbiedingen je tegenkomt. (Pauze waarbij de beide vrouwen elkaar aankijken. Als in een krachtmeting.) Ik stel maar voor, hé?

M: Ja, ja.

Goed, waar heb ik mijn tasje gelegd. (Ze zoekt in de dozen. Ze gooit rommel door de kamer.) Aha! (Ze zwaait met een tasje.)

Mijn beauty-case. Mijn toverdoos en-

R: Pas op voor de buizen!

M: Wat? Oh, ja. (Ze stapt er voorzichtig over.)

R: Zeg, wat zit daarin?

M: Spulletjes.

R: Welke spulletjes.

M: Lippenstipt. Oogschaduw. Crèmes. Zalfjes. Parfum.

R: Hoe kom jij daaraan?

M: Van mevrouw.

R: Gestolen?!

M: Ik heb ze toevallig meegenomen.

R: (Maakt kruisteken.) Schande!

M: Ze zal het nooit merken. Ze is wat vergeetachtig. Ze weet niet meer hoeveel flesjes en potjes ze heeft. Ze weet het niet. Ze koopt er elke dag nog bij en dan lijkt ze nog op een bakvis.

R: Pas maar op, jij! Jij gaat die baan nog eens verliezen.

M: Ik kan het niet laten. Telkens als ik haar slaapkamer poets en al die potjes zie staan...aiaiai! Ik ben niet ijdel -of misschien eenklein beetje- maar ik maak mezelf zo graag mooi. En die spulletjes staan daar toch maar. Ze gebruikt ze eenmaal en dan kijkt ze er niet meer naar. Dus neem ik er af en toe eentje.

R: Schande, schande, schande.

M: Ach, ik steel van de rijke en geef aan de arme: mezelf.

R: Stelen is een zonde. Ben je de 10 geboden vergeten. Ik zal je eens wat vertellen. Als er een man bij mij komt pissen en hij geeft me daarna 10 fr in plaats van 7 -zonder daar op te letten- dan loop ik hem door het café achterna. Ik zou hem zelfs op straat achtervolgen om hem die drie frank terug te kunnen geven. Ik ben een eerlijk mens. God en de paus weten dat ik een eerlijk mens ben. Stelen is een zonde.

M: En wat zou het leven zijn zonder de zonden?

R: Wat?!

M: Zonder de zonden zou het maar een saaie boel zijn. Als jij alleen maar wil slapen en werken en slapen en werken, mij goed. Maar ik doe daar niet aan mee.

Ik dwing mezelf om keer op keer die sleur te doorbreken. Want hoeveel mensen beseffen pas veel te laat dat ze eigenlijk niet hebben geleefd. Dat is de reden waarom ik naar hier gekomen ben. Niet echt voor het werk en het geld. Ik deed het meer voor het avontuur. Voor de verandering. Dat zou ik eigenlijk heel mijn leven lang willen doen: veranderen.